

Preek Pinksteren: "Stromen van Levend Water"

Tekst: Johannes 7:3 7-39 (NBV21)

Op de laatste dag, het hoogtepunt van het feest, stond Jezus in de tempel, en Hij riep: 'Laat wie dorst heeft bij Mij komen en drinken! "Rivieren van levend water zullen stromen uit het hart van wie in Mij gelooft," zo zegt de Schrift.' Hiermee doelde Hij op de Geest die zij die in Hem geloofden zouden ontvangen; de Geest was er namelijk nog niet, want Jezus was nog niet tot Gods majesteit verheven.

Inleiding: Het feest en de dorst

Vandaag vieren we **Pinksteren** – het feest van de uitstorting van de Heilige Geest. Daar is heel veel over te zeggen. **Het is een feest van vuur, van kracht, van spreken in andere talen, van missiedrang en van verandering.** Het is het moment waarop de verjaardag van de kerk vieren. Het is een keerpunt in de geschiedenis van Gods handelen met mensen.

Vandaag zoom ik in op één van die beelden die de bijbel gebruikt om te praten over de Heilige Geest: **het beeld van water.** Niet zomaar water, maar stromen van levend water – een Bijbelse metafoor voor het leven gevende werk van de Heilige Geest.

Water is in de Bijbel vaak **een symbool van leven, van reiniging, van verfrissing, van zegen.** En dat is ook niet gek. Het verhaal van de bijbel speelt zich veelal af in het Midden-Oosten. In een dor en droog klimaat als dat van Israël was water van levensbelang. **Zonder water geen oogst, geen vruchtbaarheid, geen bestaan.**

We lezen in Johannes 7 dat Jezus opstaat en roept: "Laat wie dorst heeft bij Mij komen en drinken!" En dan belooft Hij dat er uit het hart van wie in Hem gelooft stromen van levend water zullen vloeien.

Vandaag neem ik jullie mee op een reis door de bijbel om je de grote lijnen en verborgen schatten in deze tekst te laten ontdekken. We beginnen bij het scheppingsverhaal in Genesis, gaan via een bijzondere profetie tijdens de Ballingschap van Gods volk naar het tempelplein in Jeruzalem in Jezus tijd en eindigen in het boek Openbaringen.

Onderweg zullen we zien hoe God opnieuw en opnieuw Zijn levende water aanbiedt aan een dorstige wereld – en ook aan jou en mij.

De setting: het Loofhuttenfeest en het waterplengoffer

Deze tekst uit Johannes 7 doet Jezus tijdens een bijzonder Joods feest: het **Loofhuttenfeest**. Dit moment is niet willekeurig gekozen. Het is een feest vol symboliek, zowel herinnering als verwachting.

Het Loofhuttenfeest is een feest van vreugde. Het herinnert aan de tijd dat Israël veertig jaar door de woestijn trok en God hen elke dag opnieuw voorzag – met manna, leiding, bescherming en water. **Tijdens dit feest wonen de Joden in hutten, om te beseffen dat hun bestaanszekerheid niet in stenen huizen zit, maar in Gods nabijheid.**

Een klein uitstapje: Ook tegenwoordig herken je joodse huizen in het straatbeeld nog makkelijk aan hun afgeplatte daken, zoals bij het Oude Stadhuis in Amersfoort. Bedoeld om een tent op te kunnen zetten tijdens het Loofhuttenfeest.

Een bijzonder ritueel tijdens dit feest is het **waterplengoffer**. Elke dag van het feest gingen priesters in processie naar de **Siloam bron**, schepten water, en droegen het in een kruik naar de tempel. Daar goten zij het water bij het altaar uit. Dit was een gebed om regen, maar ook een symbool van afhankelijkheid van God.

Volgens de Joodse overlevering werd dit ritueel op de laatste dag van het feest, ook wel "de grote dag", met nog meer feestelijkheid uitgevoerd. In sommige tradities werd het water zelfs zo overvloedig uitgegoten dat het op de **trappen van de tempel vloeide**, als teken dat Gods zegen zich uitstortte naar beneden, de stad in, naar de mensen. **Deze gewoonte was om een oude profetie te herinneren.** Daarover straks meer.

Op dat precieze moment, terwijl het water klatert en de lofzangen klinken, roept Jezus in de tempel:

"Laat wie dorst heeft bij mij komen en drinken."

Hij zet zichzelf centraal als de vervulling van deze traditie.

Te midden van alle religieuze rituelen staat Hij daar en zegt: "Ik ben de vervulling van jullie hoop. Ik ben de ware bron." Jezus openbaart zichzelf als Degene in wie alles samenkomt. En Hij beweert dat water in plaats van uit de tempel, Gods huis, **vanuit Hem gaat komen, maar daar bovenop ook vanuit mensen** gaat stromen.

Het moet schokkend zijn geweest voor de toehoorders. En voor de joodse leiders aanstootgevend. Godslasterend waarschijnlijk.

De verdieping: water van Genesis tot Openbaringen

Deze woorden van Jezus zijn niet uit het niets gegrepen. Hij zegt: "zoals de Schrift zegt." Waar verwijst Hij naar? Wat is die bijbelse lijn van het levende water? Laten we die samen volgen. Er zit zoveel meer in deze tekst dan aan de oppervlakte lijkt.

Water en de Schepping (Genesis 1 en 2)

Om echt te begrijpen wat Jezus hier doet, moeten we helemaal terug naar het begin van de Bijbel. In **Genesis 1** lezen we meteen over water:

In het begin schiep God de hemel en de aarde. De aarde was woest en doods, duisternis lag over de oervloed, en over het water zweefde Gods geest.

Toen was het nog chaos. Woest en doods. **Maar God brengt orde aan en geeft leven in de doodse chaos.** Misschien is dat wel het verhaal van de bijbel...

Die nieuwe orde heeft ook weer alles met water te maken, maar het water heeft dan een andere rol:

Er ontspringt in Eden een rivier die de tuin bevoeit. Verderop vertakt ze zich in vier grote stromen. (Genesis 2:10)

Woest en doods wordt orde, bevoelen en delen. Onthoud dat principe. Het is Gods karakter in een notendop.

De rivier in Eden is niet zomaar een geografisch detail. Ze is het beeld van Gods zorg, Zijn leven gevende aanwezigheid. Vanuit de tuin stroomt leven naar de hele aarde, dat bedoelt Genesis met die 4 takken. De hof, de tuin staat voor: God is aanwezig, de mens wandelt met Hem, en het water symboliseert zegen en nabijheid, voeden en delen.

De Hof van Eden was een plek van overvloed, rust en harmonie. Het water vloeiende zonder inspanning – een beeld van leven dat uit God zelf voortkomt. De rivier die uit Eden stroomt, is een symbool van Gods aanwezigheid, Zijn zegen en Zijn voorziening.

We weten dat het mis ging in de hof van Eden. En dat Adam en Eva de hof werden uitgezet aan de oostkant ervan. Dat lijkt een onnozel detail. Maar dat is het niet. En de toegang werd afgesloten. Geen water meer dat naar het oosten stroomde. De mens verloor zijn directe verbinding met de Bron. Iets van het woeste en doodse komt terug. Het levende water stroomt niet meer van God over de hele aarde uit. Geen leven meer overal, maar ziekte, dood, lijden.

Sindsdien zoekt de mens, vaak onbewust, weer naar dat water. Naar iets dat echt leven geeft. De dorst zit diep in ons hart.

Een droom over water in Ballingschap (Ezechiël 47:1-12)

We slaan de bladzijdes om naar Ezechiël, een profeet die spreekt tot een volk in ballingschap. In hoofdstuk 47 krijgt hij een visioen van een herstelde tempel. De tempel in zijn tijd was namelijk verwoest. Je zou kunnen zeggen. De plaats waar God weer wilde wonen onder de mensen wast woest en doods...

En midden in die tijd van ballingschap ziet hij een stroompje water dat onder de drempel van de tempel vandaan komt. Hoe verder het stroomt, hoe dieper het wordt.

Toen bracht de man mij terug naar de ingang van de tempel. Daar zag ik water onder de drempel van de tempel vandaan komen. Het stroomde naar het oosten, (...) Met een meetlint in zijn hand ging de man naar het oosten, en hij mat 1000 el. Daar liet hij mij door het water waden: het water kwam tot mijn enkels. Hij mat nog eens 1000 el en liet me weer door het water waden: het water kwam tot mijn knieën. Hij mat nog eens 1000 el en liet me er weer door waden: het water kwam tot mijn heupen. Hij mat nog eens 1000 el en toen was het water een rivier waar ik niet doorheen kon waden. Het water stond zo hoog dat je er alleen in zwemmen kon, het was een ondoorwaadbare rivier. (...) Dit water stroomt door de oostelijke landstreek, dan naar beneden de Jordaanvallei in, en mondt uit in de Dode Zee. Wanneer het de zee in stroomt wordt het water daar zoet. Het zal er wemelen van levende wezens, overal waar de rivier stroomt komt leven, er zal vis zijn in overvloed. Als dit water in de Dode Zee aankomt wordt het water daar zoet; overal waar de rivier stroomt komt leven. (...) Aan weerskanten van de rivier zullen allerlei vruchtbomen opkomen, waarvan de bladeren niet zullen verwelken en de vruchten niet zullen opraken; elke maand zullen ze vrucht dragen. Het water stroomt immers uit het heiligdom. De vruchten zullen eetbaar zijn en de bladeren geneeskrachtig.'

Ezechiël krijgt de uitnodiging in deze stroom te gaan staan en uiteindelijk overspoeld te worden door deze stroom.

En deze rivier doet iets wonderlijks: overal waar zij komt, brengt zij leven. Zelfs de zoute wateren van de Dode Zee worden zoet. Vis komt in overvloed. Bomen aan weerszijden van de rivier dragen elke maand vrucht, en hun bladeren zijn tot genezing van de mensen.

Nog een klein uitstapje: het beeld van een Ichthus visje als symbool van het christendom komt hier vandaan. En wat denk je van Jezus die tegen zijn discipelen zegt: vissers van mensen... maar goed, geen tijd, terug naar het verhaal...

Zie je iets van de hof van Eden in deze profetie? Alsof de Hof van Eden een beetje wordt hersteld... er stroomt water naar de oostkant...

Dit beeld is een profetisch beeld dat het leven brengende water vanuit God zelf weer zal gaan stromen. Alsof het een voorbode is dat Gods aanwezigheid weer leven zal gaan brengen.

Het is dit visioen geweest dat heeft geleid tot die joodse gewoonte dat water werd uitgegoten over de trappen van de tempel. Als een gewoonte bovenop de voorschriften van het Loofhuttenfeest.

Ezechiëls visioen laat zien: waar Gods water stroomt, komt genezing, herstel en nieuw leven. En Ezechiël wordt uitgenodigd om zich daar helemaal in onder te dompelen.

Levend Water in Johannes 7: Jezus als de vervulling

Met deze beelden in gedachten keren we terug naar Johannes 7. Jezus staat in de tempel, het centrum van geloof en hoop. Van Gods aanwezigheid in het Heilige der Heiligen. En daar zegt Hij: "Kom naar Mij en drink. Uit je binnenste zullen stromen van levend water vloeien."

Jezus stelt hier twee dingen.

1. **Allereerst is Hij de plek van de tempel gaan innemen.** Niet langer is Gods aanwezigheid gebonden aan een gebouw, maar aan een persoon. Wie dorst heeft, gaat niet langer naar het gebouw, maar naar een Persoon. Jezus zelf.
2. En daarnaast dat de waterstroom die bij Ezechiël uit het heiligdom komt, volgens Jezus gaat komen **uit het hart van iedere gelovige.** Wie in Hem gelooft, wordt zelf een bron van waaruit water komt **(vandaar ook dat ons lichaam later door Paulus een tempel van de Heilige Geest wordt genoemd).**

Met als bedoeling om dode dingen levend te maken. Orde te scheppen, te voeden, uit te delen!

Pinksteren: de Geest als rivier

Pinksteren is het moment waarop de belofte van Jezus in Johannes 7 werkelijkheid wordt. De discipelen zijn bijeen in Jeruzalem. Er klinkt plotseling een geluid als een stormwind. Er verschijnen vurige tongen boven hun hoofden. En ze worden **vervuld met de Heilige Geest.**

Vanaf dat moment zijn het geen gewone mensen meer. Zij spreken met moed, zij getuigen, zij doen wonderen. Ze brengen leven zoals de rivier in het visioen van Ezechiël leven bracht

in de Dode zee. De Geest van God stroomt uit hen als levend water. Brengt leven en orde. Wat in de tempel gebeurde tijdens het Loofhuttenfeest, gebeurt nu voortdurend in en door mensen.

"Rivieren van levend water zullen stromen uit het hart van wie in Mij gelooft."

En Jezus geeft de kerk bovendien een opdracht: verspreid het Goede Nieuws, het leven, het herstel over de hele aarde. Zoals ooit de rivier in de Hof van Eden vertakte in vier stromen, om de aarde te bedekken.

De Geest is geen statisch bezit voor onszelf en onze geestelijke verlangens, maar een **dynamische stroom met een missie om het koninkrijk van God nu al zichtbaar te maken op aarde.** Bouw uw Koninkrijk hier op aarde God, zegt het lied dat we net zongen...

De Geest van God en de kerk heeft haar werk gedaan, anders zaten we hier nu niet. Maar kan dat nooit perfect doen. We hebben de afgelopen weken als gemeente twee mensen begraven. **Hoezo een bron van levend water?**

De rivier van het nieuwe Jeruzalem (Openbaring 22)

De Bijbel eindigt met een machtige belofte. In **Openbaring 22** ziet Johannes het nieuwe Jeruzalem, en daar stroomt weer een rivier:

Hij liet me een rivier zien met water dat leven geeft. De rivier was helder als kristal en ontsprong aan de troon van God en van het lam en stroomde dwars door de stad. Aan weerskanten van de rivier stond een levensboom, die twaalf vruchten gaf, elke maand zijn eigen vrucht. De bladeren van de boom brachten de volken genezing.

De cirkel is rond. **Wat in Eden begon, vindt hier zijn voltooiing.** Geen tempel meer, want God is zelf de tempel. En de rivier stroomt in het nieuwe Jeruzalem midden door het plein, langs de **levensboom** die elke maand vrucht draagt. Geen dood, geen vloek, geen honger of verdriet meer. Alleen leven. **God zorgt voor orde, voeding en deelt dit met ons.** Zie je hoe hierin ook de profetie van Ezechiël tot vervulling komt?

De Bijbel begint en eindigt met water dat leven geeft. Van Genesis tot Openbaring spreekt Gods verlangen om mensen te laten leven in volheid, zonder dorst en om met mensen te wonen — om hen levend water te geven. Dat is de boodschap van Pinksteren.

De droom van Eden wordt werkelijkheid. De belofte van Ezechiël wordt vervuld. En de woorden van Jezus klinken als een uitnodiging tot op de laatste bladzijde:

De Geest en de bruid zeggen: 'Kom!' Laat wie luistert zeggen: 'Kom!' Laat wie dorst heeft komen; laat wie dat wil vrij drinken van het water dat leven geeft.
Openbaring 22:17

Pinksteren vandaag: dorst en overstroming

Wat betekent dit alles voor ons, op deze Pinksterdag?

Allereerst dit: **de Geest is er voor jouw dorst.**

Misschien voel je je vandaag leeg. Moe van het leven. Je zoekt naar richting, naar betekenis. Misschien is Psalm 42 je lied. Je hart hunkert naar iets wat de wereld niet kan geven. Dan zegt Jezus tegen jou: "Kom naar Mij, en drink."

Je hoeft niet volmaakt te zijn. Je hoeft niet eerst alles op orde te hebben. **Het enige wat je nodig hebt, is dorst.** Het verlangen om vervuld te worden. **De Geest is er niet alleen voor geestelijke reuzen, maar voor ieder die verlangt naar meer van God.**

Maar Pinksteren eindigt daar niet. Niet alleen word je vervuld – je wordt ook een bron.

Jezus zegt: "Uit zijn binnenste zullen stromen van levend water vloeien." Door jouw aanwezigheid mag iets van Gods vrede en kracht merkbaar worden. **Jij bent geroepen om een tempel te zijn, een ontmoetingsplaats tussen hemel en aarde.**

Misschien voel je je daar niet toe in staat. Misschien zie je jezelf als een droge rivierbedding. **Maar weet dit: het begint niet met kracht, maar met dorst. Niet met presteren, maar met openstaan. Niet met moeten, maar met verlangen.**

God zoekt geen reservoirs, maar doorlaatbare mensen. Zoals die bron hier het water doorgeeft. Geen opslagtanks, maar kanalen. Hij zoekt harten die bereid zijn te ontvangen én te geven.

Oproep en gebed

Pinksteren is een uitnodiging. Een uitnodiging om te komen, te drinken, te ontvangen. Maar het is ook een roeping om te delen, te geven, te laten stromen.

Durf jij te bidden: "Heer, ik verlang naar meer van U. Vul mij met Uw Geest."

Durf jij te zeggen: "Heer, maak mij tot een bron van leven voor de wereld om mij heen"?

De rivier van levend water is uitgestort. Het visioen van Ezechiël is in ons midden tot leven gekomen. De rivier van levend water stroomt nu uit de levens van iedereen die komt drinken, die zich tot over z'n oren onderdompelt in Gods goedheid. Precies zoals Jezus had beloofd.

De kerk in de wereld is bedoeld om alles te zijn wat de rivier in het visioen was:

We voeden de hongerigen, zorgen voor de weduwen, wezen en vluchtelingen en verkondigen het goede nieuws.

We zijn geen heilige bijeenkomst in een heilig gebouw. We zijn een rivier die naar het oosten stroomt en dode plekken overspoelt met onstuitbaar leven.

Zijn wij als kerk klaar om te ontvangen en door te geven? Om in onze tijd – waarin we tekenen zien dat vooral de jongere generatie een enorme dorst heeft en Jezus zoekt – een bron te zijn van levend water in een onrustige wereld?

Vandaag is een dag om ons opnieuw toe te wijden aan God. Om te zeggen: Heer, hier ben ik. Ik verlang, ik dorst. Vul mij. Stroom door mij. Laat Uw leven gevende Geest mijn hart vervullen en mijn omgeving raken.

"Laat wie dorst heeft bij Mij komen en drinken! Rivieren van levend water zullen stromen uit het hart van wie in Mij gelooft."